Anna Królikowska
ORCID: 0000-0002-2818-1582
Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

Wprowadzenie

Dzieje edukacji i nauki są często opowiadane z perspektywy tych, których głos był najgłośniejszy i najbardziej słyszalny. Jednak pomiędzy dobrze znanymi postaciami i oficjalnymi narracjami kryją się opowieści, które przez lata pozostawały na marginesie – ciche, pomijane, a czasem zupełnie wymazane z pamięci.

Trzeci numer naszego czasopisma poświęcony został w tym roku analizie roli kobiet w procesach edukacyjnych oraz ich udziałowi w wytwarzaniu, przekazywaniu i instytucjonalizacji wiedzy. Zagadnienie to, choć obecne w dyskursie naukowym od kilku dekad (tytułem przykładu warto tu wymienić ważne zachodnioeuropejskie prace: Perrot, Duby 1991–1992; Perrot 1998, a na gruncie polskim: Jamrożek, Żołądź-Strzelczyk 1998, 2001; Kopciewicz 2003; Chybicka, Kaźmierczak 2006; Dormus, Włoch, Wojniak 2017), nadal wymaga systematycznego pogłębiania, zwłaszcza w kontekście rekonstrukcji doświadczeń i biografii, które przez długi czas pozostawały poza głównym nurtem badań.

Tytułowe „(Nie)widoczne historie" odsyłają do złożonego problemu reprezentacji kobiet w historii edukacji oraz do mechanizmów, które sprzyjały ich marginalizacji lub wykluczeniu z przestrzeni akademickiej.

Szczególne znaczenie mają studia przypadków, które ukazują różnorodność dróg edukacyjnych kobiet oraz ich wkład w rozwój praktyk pedagogicznych, badań naukowych i polityk edukacyjnych, czy też badania ukazujące strukturalne i kulturowe czynniki wpływające na widoczność lub niewidoczność kobiecych doświadczeń, a także na różne sposoby ich odzyskiwania.

W obecnym zeszycie czasopisma zaprezentowano zatem postaci kobiet, które odegrały istotną rolę w edukacji dzieci, w pracy społeczno-oświatowej, w organizowaniu ruchu spółdzielczego, które brały udział w procesach emancypacyjnych, a także w tworzeniu ruchu związkowego nauczycieli. W prezentowaniu tych tekstów zostało przyjęte kryterium chronologiczne.

W niniejszym zeszycie zamieszczono również badania prowadzone z perspektywy pedagogiki międzykulturowej, które stanowią próbę porządkowania mechanizmów prowadzących od społecznej niewidzialności do sprawczości edukacyjnej kobiet reprezentujących kulturę mniejszościową, a także badania prowadzone z perspektywy teologii katolickiej stanowiące przykład egzegezy księgi Pieśń nad Pieśniami, ukazującej biblijny obraz kobiety.

Polecamy uwadze czytelników teksty, które koncentrują się na aktualnych problemach współczesnych kobiet. Nierzadko problemy te pozostają niewidoczne lub w zbyt małym stopniu obecne w badaniach społecznych, jak na przykład budowanie tożsamości matki w dialogu z Innym czy uwarunkowania i psychospołeczne konsekwencje późnej diagnozy ADHD u kobiet.

Mamy świadomość, że niniejszy tom nie wyczerpuje podjętej problematyki, jednocześnie wyrażamy nadzieję, że stanie się inspiracją do dalszych badań z zakresu feminologii.

Bibliografia

Chybicka A., Kaźmierczak M. (red.). (2006). *Kobieta w kulturze – kultura w kobiecie. Studia interdyscyplinarne*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls".

Dormus K., Włoch A., Wojniak J. (2017). *Edukacja kobiet, kobiety w edukacji. Szkice historyczno-pedagogiczne*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls".

Jamrożek W., Żołądź-Strzelczyk D. (red.) (1998). *Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej*, t. 1, Poznań: Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Jamrożek W., Żołądź-Strzelczyk D. (red.) (2001). *Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej*, t. 2, Poznań: Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Kopciewicz L. (2003). *Polityka kobiecości jako pedagogika różnic*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls".

Perrot M. (1998). *Les Femmes ou les silences de l'histoire*, Paris: Flammarion.

Perrot M., Duby G. (red.). (1991–1992). *L'Histoire des femmes en Occident*, t. 1–5, Paris: Plon.

ADRES DO KORESPONDENCJI:

Dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK
Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
Instytut Nauk o Wychowaniu
e-mail: anna.krolikowska@ignatianum.edu.pl